

En måne – flera horisonter

Yahya ibn Yahya, Yahya ibn Ayyub, Qutaybah och Ibn Hujr berättade för oss. Yahya ibn Yahya sade: 'Isma'il informerade oss', och de andra sade: 'Isma'il – och det är Ibn Ja'far – berättade för oss', från Muhammad – och det är Ibn Abi Harmalah – från Kurayb, att Umm al-Fadl bint al-Harith hade sänt honom till Mu'awiyah i al-Sham.

Han sade: Jag kom till al-Sham och fullgjorde hennes ärende, och Ramadan började för mig medan jag var i al-Sham, och jag såg nymånen natten till fredag. Sedan kom jag till Medina i slutet av månaden, och Abdullah ibn Abbas – må Allah vara nöjd med dem båda – frågade mig, och nämnde sedan nymånen och sade:

'När såg ni nymånen?'

Jag sade: 'Vi såg den natten till fredag.'

Han sade: 'Du såg den?'

Jag sade: 'Ja, och folket såg den, och de fastade, och Mu'awiyah fastade.'

Han sade: 'Men vi såg den natten till lördag, så vi fortsätter att fasta tills vi fullbordar trettio, eller tills vi ser den.'

Jag sade: 'Räcker det inte med Mu'awiyahs syn och hans fasta?'

Han sade: 'Nej. Så har Allahs Sändebud ﷺ befallt oss.'

Och Yahya ibn Yahya var osäker om det var *naktafi* (vi nöjer oss) eller *taktafi* (du nöjer dig)."

[Återberättad av Imam Muslim]

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، وَيَحْيَى بْنُ أَبِي بُرَيْدٍ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ حُجْرٍ قَالَ يَحْيَى بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا وَقَالَ الْآخَرُونَ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنْ مُحَمَّدٍ، - وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَرْمَلَةَ - عَنْ كُرَيْبٍ، أَنَّ أُمَّ الْفَضْلِ بِنْتَ الْحَارِثِ، بَعَثَتْهُ إِلَى مُعَاوِيَةَ بِالشَّامِ قَالَ فَقَدِمْتُ الشَّامَ فَقَضَيْتُ حَاجَتَهَا وَاسْتَهَلَّ عَلَيَّ رَمَضَانَ وَأَنَا بِالشَّامِ فَرَأَيْتُ الْهَيْلَالَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فِي آخِرِ الشَّهْرِ فَسَأَلَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - ثُمَّ ذَكَرَ الْهَيْلَالَ فَقَالَ مَتَى رَأَيْتُمُ الْهَيْلَالَ فَقُلْتُ رَأَيْنَاهُ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ . فَقَالَ أَنْتَ رَأَيْتَهُ فَقُلْتُ نَعَمْ وَرَأَاهُ النَّاسُ وَصَامُوا وَصَامَ مُعَاوِيَةَ . فَقَالَ لَكِنَّا رَأَيْنَاهُ لَيْلَةَ السَّبْتِ فَلَا نَزَالَ نَصُومُ حَتَّى نُكْمَلَ ثَلَاثِينَ أَوْ نَرَاهُ . فَقُلْتُ أَوْلَا تَكْتَفِي بِرُؤْيَا مُعَاوِيَةَ وَصِيَامِهِ فَقَالَ لَا هَكَذَا أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَشَكَ يَحْيَى بْنُ يَحْيَى فِي نَكْتَفِي أَوْ تَكْتَفِي .

Förklaring av hadithen

Hadithen återges genom flera parallella och starka isnad-vägar som möts hos Isma‘il b. Ja‘far, vidare via Muhammad b. Abi Harmala, Kurayb och slutligen Ibn Abbas. Berättelsen är unik eftersom den inte bara återger ett profetiskt uttalande, utan även en faktisk historisk händelse som visar hur de tidiga följeslagarna praktiserade reglerna om månobservation i olika geografiska områden.

Kurayb berättar att han skickades av Umm al-Fadl till Mu‘awiya i Sham. Där såg han nymånen för Ramadan på **fredagskvällen**. När han senare återvände till Medina i slutet av månaden frågade Ibn Abbas honom när månen hade setts i Sham. Kurayb svarade: "Vi såg den på fredagskvällen, och folket fastade, och Mu‘awiya fastade." Ibn Abbas svarade: "Men vi såg den på lördagskvällen. Vi fortsätter fasta tills vi fullbordar trettio dagar eller ser den." När Kurayb frågade om inte Mu‘awiyas observation räckte, svarade Ibn Abbas: "**Nej. Så har Allahs Sändebud ﷺ befallt oss.**"

Detta är en av de viktigaste haditherna i diskussionen om *ikhtilaf al-matali‘* – om olika regioner följer **egna** eller **gemensamma** månobservationer.

Teologisk analys

1. Lokal observation är bindande – Ibn Abbas’ ståndpunkt

Ibn Abbas’ svar visar att:

- varje region följer **sin egen** observation av nymånen,
- man är inte bunden av en annan regions observation,
- även om den andra regionen är muslimsk och styrs av en legitim ledare.

Detta är den klassiska ståndpunkten hos:

- **al-Shafi'i**,
- **Ibn Hanbal**,
- och många av de tidiga medinensiska lärda.

al-Nawawi skriver att denna hadith är det starkaste beviset för att månhorisonten skiljer sig åt (*ikhtilaf al-matali'*) och att varje region följer sin egen syn.

2. Ibn Abbas' argument: "Så har Profeten ﷺ befallt oss"

Detta är kärnan i hadithen. Ibn Abbas baserar inte sin ståndpunkt på geografi, politik eller tradition – utan på **profetisk instruktion**.

Detta visar att:

- Profetens ﷺ befallning om att fasta och bryta fastan baseras på **lokal syn**,
- och att denna princip är normativ även när andra muslimska områden har sett månen tidigare.

Ibn Hajar förklarar att Ibn Abbas' ord visar att Profeten ﷺ lärde följeslagarna att följa **sin egen observation**, inte en centraliserad syn.

3. Sham och Medina hade olika horisonter

Hadithen visar att:

- Sham såg månen på fredagen,
- Medina såg den på lördagen.

Detta är ett empiriskt bevis på att månen kan synas vid olika tidpunkter i olika regioner.

al-Qurtubi skriver att detta är ett av de tydligaste bevisen för att månhorisonten varierar geografiskt, och att shari'a erkänner denna variation.

4. Ibn Abbas' metod: fullborda trettio eller se månen

Ibn Abbas säger:

”Vi fortsätter fasta tills vi fullbordar trettio eller ser den.”

Detta är exakt i linje med Profetens ﷺ ord i andra hadither:

- ”Fasta när ni ser den, och bryt fastan när ni ser den.”
- ”Om det är skymt för er, fullborda trettio.”

Det visar att Ibn Abbas följer **profetisk praxis**, inte politisk enhet.

Språklig analys av nyckeluttryck

1. ”اسْتَهْلَ عَلَيَّ رَمَضَانَ” – ”Ramadan inleddes för mig”

Verbet *istuhilla* betyder att månen ”visade sig”, ”blev synlig”. Språkligt antyder det att månadens inträde är knutet till **synlighet**, inte beräkning.

2. ”رَأَيْنَاهُ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ” – ”Vi såg den på fredagskvällen”

Detta är konkret fysisk observation (*ru'ya*), inte astronomisk beräkning.

3. ”لَكِنَّا رَأَيْنَاهُ لَيْلَةَ السَّبْتِ” – ”Men vi såg den på lördagskvällen”

Språkligt markerar *lakinna* en kontrast: två regioner, två observationer.

4. ”هَكَذَا أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ” – ”Så har Profeten befallt oss”

Detta är hadithens teologiska kärna. Språkligt är *hakadha* en demonstrativ markör som visar att Ibn Abbas följer en **konkret profetisk instruktion**.

Syntes

Hadithen lär oss flera centrala principer:

1. **Månobservation är lokal**, inte global.
2. **Varje region följer sin egen syn**, även om andra regioner sett månen tidigare.

3. **Ibn Abbas** baserar sin ståndpunkt på profetisk befallning, inte politisk enhet.
 4. **Shari'a** erkänner geografiska skillnader i månhorisont.
 5. **Profetens ﷺ språk är praktiskt och empiriskt**, inte teoretiskt eller astronomiskt.
 6. **Klassiska lärda** som al-Nawawi, Ibn Hajar och al-Qurtubi använder denna hadith som huvudbevis för *ikhtilaf al-matali'*.
-
-

[FASTAN](#), [Imam Muslim](#), [RAMADAN](#)

«[Analys av hadithen om fastans början och slut](#)»

[När månen visar vägen»](#)

- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och upphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)